

JEZDECKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK I.

Redaktor: Major gšt. Josef Tacl.

ČÍSLO 2.

Podplukovník gšt. Rudolf Kučera:

Příklad jezdeckého nájezdu — raidu — do týlu nepřítele.

(Pokračování.)

III. Provedení nájezdu 5. jezdecké divise 8. září.

Situace.

Německá 1. armáda gen. von Klucka zamýšlí obchvátit levé (severní) křídlo francouzské 6. armády gen. Maunouryho. Od 2. hod. spěchal za tím účelem III. arm. sbor na pravé křídlo s 6. p. divisi přes Mareuil na Antilly, s 5. p. divisi přes Crouy na Trocy, IX. arm. sbor ve dvou proudech přes La Ferté Milon a přes Mareuil, aby značnými silami provedly obchvat, od něhož gen. v. Kluck očekával 9. září rozhodující výsledek. Obchvatu přímo od severu měla se zúčastnit bruselská 43. zál. brigáda, která 8. září dosáhla již Verberie a byla vzdálena již jen 18 km od francouzského severního křídla, jemuž měla 9. září vpadnouti přímo do boku a týla. Za ní táhla ještě 10. zeměbranceká brigáda, která 8. září dosáhla prostoru u Compiègne. Dva etapní prapory pod velením plk. v. d. Schulenburga dosáhly Villers Cotterêts (viz náčrt).

Do večera stála útočná skupina 1. armády pod velením gen. v. Quasta, mající s vojsky pravého křídla armády dohromady 5½ divisi, připravena k vyrazení v rozsáhlých lesích severně od Cuvvergonu.

Houževnatými protiútoky 8. září byla francouzská 6. armáda donucena k obraně. Přes to však gen. Maunoury dal útočiti během dne na četných místech fronty, zvláště však IV. armádním sborem na levém křídle.

Ráno 8. září zjistili Němci postup Angličanů na řeku Marnu, na které zajišťoval německý jezdecký sbor gen. v. d. Marwitz jižní bok, kdežto severní bok 1. armády zajišťovala 4. jezd. divise tohoto sboru v prostoru Antilly—Thury en Valois—Authueil, jsouc zesílena mysliveckým praporem 7.

Úkol 5. jezdecké divise pro nájezd byl dán jejímu veliteli ústně takto:

„Ať jsou únava koní a obtíže k překonání jakékoliv, pronikněte do týlu nepřítele, který hájí řeku Ourcq. Dosáhněte ještě dnes, stůj co stůj, východních břehů řeky Ourcq v prostoru La Ferté Milon a dejte tam zaznít kanonům, abyste pomohli uspišit ústupový pohyb nepřítele.

Podle posledních zpráv jsou Villers Cotterets, Gondreville, Ivors a Boursonne nepřítelem obsazeny.“

Provedení. 5. jezdecká divise vyrazí v poledne v této sestavě:

1. předvoj: velitel plk. Robillot, půlpluk 15. pluku střelců na koni mjr. Letixeranta a cyklistický oddíl, zbytek pluku střelců, jedna baterie, 5. pluk střelců na koni;

2. valný voj: 3. dragounská brigáda, zbytek dělostřelectva včleněn mezi oba pluky této brigády; štáb 7. drag. brigády a 29. drag. pluk, bojové trény.

3. Zadní voj.

Žádný bočný voj, jen bočné zajišťovací hlídky.

Výslovně bylo nařízeno, aby k utajení pochodu jezdecké divise nebyl průzkum prováděn na větší vzdálenost než asi na 200 m a aby při střetnutí s nepřítelem a při zahájení boje předvojem následující jednotky obchvacovaly protivníka na sever tak, aby, nenechajíce se zdržovat, postupovaly na cíl Troësnes na řece Ourcq.

Cesta postupu nebyla předem přesně určena, ale veliteli předvoji byl vůdcem v tomto kraji velmi obeznalý kpt. Moreau od štábu divise. Takovým způsobem, vyhýbajíc se nepříteli, dosáhla divise v 17 hod. Troësnes přes Crépy en Valois—Vaumoiserond des Dames—Oigny—Silly la Poterie.

Příhody a srážky s nepřítelem.

1. Před osadou Russy Bémont střílejí cyklisté předvoje na přistávající letadla, zabrání jim odlétnout a spálí je.

2. Za přechodu přes silnici Billemont—Coyolles střetli se jezdci a cyklisté předvoje s dvěma německými automobily, obsazenými důstojníky. Za přestřelky byli tito důstojníci zastřeleni, vojín, který chtěl utéci, byl zajat. Vypověděl, že přijíždějí z Boursonne, kde je šest pěších rot. Předvoj ukořistil jeden automobil, druhý spálil.

3. Ze Silly la Poterie, odkud je dobrý rozhled na údolí řeky Ourcq a na Troësnes, hlásí čelní hlídka, že na planině u dvorce Mosloy, na jižním břehu řeky, je letecký park a letiště. Poté předjíždí velitel divise gen. de Cornulier, velitel předvoje plk. Robillot a velitel předvojové baterie kpt. Marey-Monge, kteří zjistí, že onen park je výtečným cílem, poněvadž je vzdálen asi 3000 m. Přes to zavrhl velitel divise návrh velitele baterie, zničití tento cíl dělovou palbou, neboť velitel divise, máje na paměti svůj úkol, chce se dostat nerušeně na druhý břeh řeky a soudí, že by dělovou palbou prozradil svou přítomnost a nedosáhl většího úspěchu.

4. Činí tedy opatření k zajištění přechodu divise na druhý břeh řeky snaže se dostatí bez zdržování až na nejlepší dostřel k posílám, které nepřítel vrhá na frontu a které lze pozorovati na pochodu po silnici z Neuilly Saint Front na La Ferté Milon.

5. Přechod předvoje přes řeku a přes dvě železniční závory a osadu Troësnes byl proveden rychle a bez potíží. Lehká brigáda — střelecká — rozvíjí se rychle na úpatí planiny Mosloy a atakuje ve směru na dvorec, kde je letecký park, kryta v boku dosavadním předvojem. Několik čet, které dosáhly dvorce, chystá se zničit letadla; v tom jim však zabraňuje kulomet, který střílí z budovy dvorce a nutí útočící oddíl, aby ustoupil s těžkými ztrátami. Zbytek lehké brigády atakuje trén táhnoucí na silnici na La Ferté Milon, je nucen vrátiti se rovněž do Troësnes, neboť značně trpí nenadálou nepřátelskou palbou, řízenou z terénního zářezu, obklopeného ostnatým drátem. Mezitím se pokoušelo vlastní dělostřelectvo s velikou námahou zaujmouti palebné postavení na srázných svazích jižně

od Troësnes; jen jeden kanon zahájil palbu včas, ostatní byly však ještě za svých obtížných příprav odhaleny a byly prudce postřelovány protivníkovým dělostřelectvem a jeho kulomety.

Aby se eskadrony, které byly nasazeny k atace, mohly shromáždit, bylo třeba nasadit několik eskadron k boji palbou. Jejich zásahem podařilo se je shromáždit do setmění na úpatí planiny Mosloy a celá divise s dělostřelectvem i s bojovým trénem vrátila se přes most v Troësnes — který zajišťovali cyklisté — na severní břeh řeky.

6. Nepřítelem, který byl náhlým útokem překvapen, že ani nemýšlel na pronásledování, nikterak neznepokojována odtáhla divise do Faverolles—Vouty, kde se utábořila ke 22. hod. na okrajích lesů, urazivši toho dne 50 km.

V táboru snědlo mužstvo část záložní dávky. Nakrmilo koně ovsem z toreb, jakož i slamou sesbíranou s polí. K napojení koní použila většina jezdců příležitosti při přechodu řeky v Troësnes.

Výsledek 1. dne nájezdu 8. září 1914.

Morálního účinku bylo v značné míře dosaženo, neboť náhlá přítomnost francouzského jezdeckta a dělostřelectva v německé frontě tuto frontu úplně překvapila. Němci si byli tak jisti, že na severním břehu řeky Ourcq nestřežili ani mostů, ani vchodů do osad, v nichž byli ubytováni. Přistávající letadla měla jezdce za vlastní a teprve palbou byla vyvedena z omylu. Jezdec, který upadl do zajetí při atace na letecký park u Mosley a uprchl v noci ze zajetí, vyprávěl o zděšení, které nájezd způsobil v německé frontě. Posily a trény, které klidně táhly na silnici mezi Ferté Milon a Neuilly St. Front, byly nuceny zastavit další pohyb a rozvinouti své síly k vlastní obraně.

Z německých záznamů plyne, že zásobování a zadní spojení německé 1. armády bylo značně ohroženo a rušeno. Sám velitel 1. armády gen. v. Kluck, který se se svým štábem k večeru 8. září vracel v automobilech z fronty do svého stanu v La Ferté Milon, byl mimo-děk svědkem i cílem útoku na letiště a na letecký park 1. armády u Mosloy. V svých vzpomínkách vzpomíná této příhody slovy: Celý štáb, ozbrojiv se puškami, karabinami a revolvery, zaujal střelecký řetěz s velkými rozstupy střelců tak, jak toho okolnosti vyžadovaly, aby se mohl bránit, kdyby nepřátelští jezdci na něj útočili. Zakaboněná obloha osvětlovala fantasticky chmurným rudým svitem jed-notlivé postavy bojovníků, jediné svého druhu. Hromobití dělostřelectva IX. a IV. armádního sboru dávalo zaznívat rachotu střel. Strašné blýskání hrubého dělostřelectva brázdilo stíny nastávající noci... Krásná kořist unikla oněm chrabřým jezdcům.

Byl to předvoj německé 17. pěší divise, spěchající po silnici z Neuilly St. Front na La Ferté Milon, aby zasáhla do bitvy, který byl nucen se rozvinouti proti 5. jezdecké divisi a který tím byl v svém pochodu značně zdržen.

Na ztrátách utrpěla divise: asi 30 mužů raněno a mrtvo a asi 50 koní.

Pokračováním á jezdu 5. jezdecké divise 9. září 1914.

V noci s 8. na 9. září připravoval velitel divise pokračování nájezdu ve směru na východ a na jižní břeh řeky Ourcq. Jsa úplně osamocen v týlu německé fronty a nemaje žádného spojení ani s velitelem jezdeckého sboru ani s velitelem armády, neznal celkem situaci, ani nemohl nadřazeným velitelům hlásiti svou situaci. Jak prospěšné by bylo bývalo pro operace francouzské armády, kdyby byl býval mohl radiotelegraficky nebo alespoň poštovními holuby hlásiti, že je u Faverolles, i když by sám nebyl býval mohl dostati zprávy o předvídaných operacích, k nimž by byl býval mohl přispěti.

Aby získal zprávy o nepřátelské situaci, vyslal již o půlnoci celý vějíř přezvědných oddílů ve směrech na Villers Cotterets, na La Ferté Milon, na Neuilly Saint Front a na Oulchy le Château, rozhodnut znepokojovati protivníka na všech jeho komunikacích a za svítání pokračovat v provádění úkolu, který mu byl dán a který jej vedl na jižní břeh řeky Ourcq. Z docházejících hlášení přezvědů seznal, že místa, daná za cíle přezvědů, jsou Němci obsazena a že v prostoru na jih od řeky je čilý ruch vojsk ve směru k frontě.

Ve 4 hod. vyrazila 5. jezdecká divise z tábora u Faverolles a v terénu skrytě rozčleněna dosáhla planiny mezi Anic-en-Vallée—Noroy—Villers le Petit, odkud se jí skýtal výtečný rozhled na německou komunikační tepnu vedoucí přes Neuilly Saint Front.

Zatím co dělostřelectvo pod ochranou několika jezdeckých eskadron střílelo na dlouhý proud trénu jedoucí z Neuilly Saint Front na La Ferté Milon a na vojska složená ze všech zbraní, táhnoucí z La Ferté Milon na Faverolles, rekvirovaly ostatní eskadrony v okolních dvorcích oves a napájely koně.

Na zprávu, získanou z výpovědí obyvatelstva, že v osadě Chouy je etapní velitelství, dostala korouhev 22. drag. pluku za úkol, je přepadnout. Přepad, provedený obchvatem, se zdařil a korouhev se vrátila k hlavním silám divise s 3 důstojníky, s 12 muži a četnými koňmi, které tam zajala. Poté se divise shromáždila v Louatre, odkud v 11 hod. dosáhla Villers Helon, kde odpočívala do 13 hod. Během odpočinku dostal velitel divise zprávy od svých PO. o pohybech značných proudů vojska a trénů na silnici Soissons—Oulchy le Château a Soissons—Villers Cotterets. Určil nové oddíly s úkolem, aby hlášené proudy vyhledaly a znepokojovaly:

jedna eskadrona 16. drag. pluku přes Longpont na silnici ze Soissons na Villers Cotterets, jedna korouhev 22. drag. pluku (dvě eskadrony a plukovní četa kulometná) na silnicích ze Soissons na Oulchy le Château.

Velitel divise, nemaje stále zpráv o bitvě, kterou sváděly armády, a vida, že koně — zvláště u dělostřelectva — jsou svrchované unavení, rozhodl se přiblížiti své valné síly ve směru, kde tušil vlastní jezdecký sbor. Nutily jej k tomu i starosti o zásobování divise, neboť záložní dávky potravin a krmiva byly vyčerpány a pokusy žít z místních zdrojů selhaly, ježto území bylo již Němci úplně využito. Rovněž i nedostatek střeliva hrozil, že divise bude i po této stránce vyčerpána.

Přes to zamýšlel velitel divise i při provádění tohoto rozhodnutí působiti na frontě široké asi 20 km zvýšeným znepokojováním na omezení čilého ruchu, hlášeného na silnici ze Soissons na Villers Cotterets.

Ve 13 hod. vyrazí divise z prostoru Villers Helon na Longpont v této sestavě:

předvoj složený z 5. lehké brigády s cyklisty a s 1. děl. baterií,

valný voj složený ze 7. drag. brigády, mající nyní jen 29. drag. pluk, neboť 9. drag. pluk je stále ještě přidělen 61. p. divisi, ze zbytku děl. oddílu 61 a ze zbytku 3. drag. brigády tři eskadron, neboť tři eskadrony drag. pluku 16 a dvě eskadrony drag. pluku 22 jsou odeslány za zvláštními úkoly.

Příchod francouzských jezdců do Longpont vzbudil u tamního obyvatelstva překvapení, neboť několik minut předtím prošel obcí oddíl německého vojska. Řídící se vhodnými zprávami, získanými od majitele zámku v Longpont, protáhla se divise rozsáhlým lesem Villers Cotterets tak, že bez příhody dosáhla osady Eméville na západních okrajích uvedených lesů. Při přecházení silnice vedoucí ze Soissons na Villers Cotterets narazila eskadrona 22. drag. pluku na německou automobilní kolonu, naloženou střelivem, na kterou s pomocí cyklistické čtyř podnikla útok a zničila osm vozidel. Podle pozdějších zpráv způsobila tato příhoda značné znepokojení a rozruch v německých posádkách, ležících na oné hlavní zásobovací tepně hlavně ve Villers Cotterets, kde četní ranění, kteří tam utekli, šířili hrůzu a zděšení.

Velitel divise, nemaje stále zpráv o povšechné situaci, sbíral zprávy od obyvatelstva. Nejdůležitější z nich vyznívaly v ten smysl, že se armádní služby německé v Soissons chystají k přemístění do Remeše a že v údolí toku Automme jsou značné síly německých vojsk v Crépy en Valois a v prostoru u Russy, Feigneux a Vaumoise. Tyto zprávy byly správné, neboť z německé literatury se dočítáme, že to byla vojska posil, rychle povolávaná, aby se zúčastnila protiútoků, vedeného k vyproštění severního křídla 1. armády, ohroženého francouzským obchvatem.

5. jezdecká divise, táhnouc dále přes Bonneuil en Valois—Pont-dron—Bethancourt a Orroy, snažila se přiblížit ke Crépy en Valois, kde doufala zjednatí opět spojení s vlastní armádou, aby mohla spolu s ní působiti při rozhodném úderu vedeném proti německé 1. armádě. Ve 22 hod. dosáhla Verrines, kde se utábořila a pokoušela napojiti koně z kalných louží. Přes to, že koně nebyli již dlouho napájeni, nechtěli kalnou a špatnou vodu pít. Několik pytlů ovsu, které mohly býti s námahou zrekvirovány v okolních dvorcích, poskytl možnost dát koním alespoň 1½ kg ovsu, avšak jezdci doplnili tuto skrovnou denní dávku zeleným krmivem, které natrhali na polích. Zato mužstvo zůstalo beze stravy.

(Příště dále.)